

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В
УПРАВЛІННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ:
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД**

Основні засоби є одним із об'єктів інвестиційного процесу, а саме – реального інвестування. Реальне інвестування в основні засоби водночас з обліковим, потребує серйозного інформаційного забезпечення аналітичними даними, адже воно завжди пов'язане з багатьма інвестиційними ризиками. І саме на аналіз покладається певною мірою захисна функція, пов'язана з їх нейтралізацією і мінімізацією. Традиційно основна увага в інвестиційному аналізі приділяється передпроектній і проектній стадії і недостатньо, на нашу думку, оцінюється фактично досягнута ефективність як у процесі реалізації інвестиції в основні засоби так і післяінвестиційного контролю – тобто аналізу використання основних засобів протягом всього періоду їх корисної експлуатації. Тобто аналіз проводиться відокремлено – як аналіз інвестицій та аналіз основних засобів без «прив'язки» до реального інвестування. Для удосконалення інформаційного забезпечення управління основними засобами як об'єктами реального інвестування необхідно дотримуватися системного підходу. Системний підхід, як методологія наукового пізнання, є сукупністю методів дослідження окремо взятих компонентів (частин, елементів) об'єкта дослідження, їхніх взаємозв'язків і взаємодій [1, 71]. Тому дотримання системного підходу зумовлює необхідність враховувати водночас потреби в аналітичних оцінках підсистеми управління реальними інвестиціями та підсистеми управління основними засобами відповідно до узгоджених цілей, завдань і принципів аналізу.

Реальне інвестування є одним із видів інвестиційної діяльності. Реальні інвестиції безпосередньо пов'язані зі створенням, оновленням та розширенням основних засобів підприємств. Як зазначає Р. О. Костирко, до основних напрямків інвестиційної діяльності належить оновлення і розвиток матеріально-технічної бази підприємства або розширене виробництво основних засобів підприємства [2, 506]. Завдяки якісному аналізу інвестиційної діяльності керівництвом приймаються більш ефективні управлінські рішення по розширенню, відтворенню основних засобів як виробничого, так і невиробничого характеру, а також по укріпленню матеріально – технічної бази суб'єктів господарювання. Тому науковці Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко метою аналізу інвестиційної діяльності підприємств визначають дослідження ключових (найбільш інформаційних) параметрів, що дають об'єктивну і точну картину процесу інвестування і впливають на структуру активів і пасивів балансу [3, 401].

Досліджуючи за системним підходом формулювання мети аналізу основних засобів, варто зазначити, що більшість вчених не ідентифікує її у причинно-наслідковій залежності з інвестиційною діяльністю. На думку проф. Є. В. Мниха,

мета економічного аналізу основних засобів полягає у визначенні забезпеченості підприємства основними засобами за умови найбільш інтенсивного їх використання та пошуку резервів підвищення їх віддачі [4, 241]. Н. Г. Шпанковська, Г. О. Король, К. Ф. Ковальчук, В. В. Костанецький, Ю. О. Распопова, Ю. Т. Труш [5, 155] в якості мети аналізу основних засобів вважають пошук, оцінку та подальшу мобілізацію резервів поліпшення їхнього використання.

Отже, критична оцінка наведених положень свідчить про відсутність «точок дотику», тобто взаємоув'язки аналітичного осмислення пріоритетів системного дослідження реальних інвестицій та основних засобів для потреб інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємств. На наш погляд, при визначенні мети аналізу основних засобів слід обов'язково враховувати інформаційні запити суб'єктів управління реальними інвестиціями та основними засобами.

За визначенням І. О. Бланка, основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, направлених на розширення економічного потенціалу підприємства [6, 348]. З іншої сторони, ціллю фінансового менеджменту основних засобів (операційних необоротних активів) є забезпечення своєчасного оновлення і підвищення ефективності їх використання [6, 188].

Окреслюючи мету та завдання аналізу основних засобів в управлінні реальними інвестиціями варто врахувати, що спостерігається зміна концептуальних підходів (генезису) формулювання основної мети інвестиційної діяльності, (визначених відповідними економічними теоріями. Отже, на нашу думку, відбувається перехід до більш виваженої, збалансованої оцінки пріоритетів і довгострокових (стратегічних) переваг інвестиційної діяльності, більш точного та коректного урахування інтересів власників бізнесу, що є логічним з позицій можливих ризиків і конкурентної боротьби. З урахуванням наведеного, управління основними засобами як об'єктами реального інвестування в рамках загальної фінансової стратегії підприємства потребує сучасного аналітичного інструментарію.

Література:

1. Сухарева Л. О. Контроль управлінських рішень : системний підхід : моногр. / Л. О. Сухарева, В. М. Стефківський. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2013. – 237 с.
2. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Р. О. Костирко. – Х.: Фактор, 2007. – 784 с.
3. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін. – К.: ЦУЛ, 2012. – 528 с.
4. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підруч. / Є. В. Мних. – К.: КНТЕУ, 2008. – 513 с.
5. Шпанковська Н. Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. / Н. Г. Шпанковська, Г. О. Король, К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; за ред. К. Ф. Ковальчука. – К.: ЦУЛ, 2012. – 328 с.
6. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учеб. курс / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 1999. – 528 с.